CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

HYDREF 2021

TGAU
CYMRAEG IAITH - UNED 3
3000N30-1

© WJEC CBAC Cyf.

RHAGARWEINIAD

Defnyddiwyd y cynllun marcio hwn gan CBAC ar gyfer arholiad 2021. Penderfynwyd arno'n derfynol yn dilyn trafodaeth fanwl mewn cynadleddau arholwyr gan yr holl arholwyr oedd yn ymwneud â'r asesiad. Cynhaliwyd y gynhadledd yn fuan ar ôl sefyll y papur fel y gellid cyfeirio at yr amrediad llawn o ymatebion ymgeiswyr, gyda sgriptiau wedi'u llungopïo yn sail i'r drafodaeth. Amcan y gynhadledd oedd sicrhau bod y cynllun marcio wedi'i ddehongli a'i gymhwyso yn yr un modd gan yr holl arholwyr.

Gobeithir y bydd y wybodaeth hon o gymorth i ganolfannau ond cydnabyddir ar yr un pryd y gallai fod gan athrawon safbwyntiau gwahanol ynglŷn â manylion neu ddehongli gan nad ydynt wedi bod yn rhan o'r gynhadledd farcio.

Mae'n flin gan CBAC ond nid oes modd iddo ymgymryd ag unrhyw drafodaeth na gohebiaeth am y cynllun marcio hwn.

TGAU CYMRAEG IAITH - UNED 3

CYNLLUNIAU MARCIO HYDREF 2021

Adran A (Darllen): 30 marc

Darn Darllen 1

Clwb Graffiti

A1. Faint o'r gloch bydd y clwb graffiti'n gorffen? [1]

18.30 / 6:30pm / hanner awr wedi chwech o'r gloch
Adalw gwybodaeth

A2. Sut mae hi'n bosib ymuno â'r clwb? [1]

ebostio
Nodi'r cyfeiriad ebost yn unig – 0 marc
Adalw gwybodaeth

A3. Enwch **un** dechneg i berswadio sy'n cael ei defnyddio yn yr hysbyseb a rhowch enghraifft ohoni. [2]

Cwestiwn Rhethregol
Cyfarch / Siarad yn uniongyrchol
Gorchymyn
Rhestru/pwyntiau bwled
Adnabod techneg arddull
Ni dderbynnir lliwiau / llun fel nodwedd
Rhaid nodi techneg ac enghraifft i ennill y 2 farc
Techneg heb enghraifft – 0 marc
Enghraifft heb nodi techneg – 0 marc

Darn Darllen 2

A yw graffiti'n anghyfreithlon?

A4. Beth yw'r gosb os yw unigolyn yn cael ei gyhuddo o ddifrod sy'n werth llai na £10,000? Rhowch ✓ yn y blwch priodol. [1]

Dirwy neu wasanaeth cymunedol ✓
Rhoi ✓ i fwy nag un – 0 marc
Adalw Gwybodaeth

Darn Darllen 3

Banksy Bach

A5. Mae pedwar o’r gosodiadau isod yn gywir wrth drafod Banksy Bach a’i fywyd. Mae un ateb cywir wedi’i roi i chi’n barod. Rhowch ✓ yn y blychau gyferbyn â’r **tri** sylw cywir arall. [3]

Mae’n hoff o waith yr arlunydd Picasso.	✓
Dechreuodd wneud graffiti drwy beintio’r waliau yn nhref Llandudno gyda phaent du.	
Mae’n credu y dylai celf gael ei weld y tu allan i orielau.	✓
Mae artistiaid fel Banksy yn poblogeiddio graffiti ymysg pobl ifanc.	✓
Nid yw Banksy Bach erioed wedi bod mewn trafferth â’r heddlu.	
Roedd yn arfer braslunio mewn llyfr cyn rhoi graffiti ar waliau.	✓
Nid yw arlunwyr graffiti profiadol yn fodlon dysgu eu crefft i arlunwyr dibrofiad.	
Dim ond y pethau mae’n eu hoffi sy’n ysbrydoli Banksy Bach.	

✓ 4 blwch – 2 farc
✓5 blwch – 0 marc
Adalw a dehongli gwybodaeth

A6. Nodwch **ddwy** o fanteision graffiti. [2]

- mae'n ffordd wych o fynegi dy hun
- creu rhywbeth sy'n gwneud i bobl stopio ac edrych arno
- dod â llawer o wahanol bobl a diwylliannau at ei gilydd i greu celf anhygoel
- gallu gwneud graffiti am unrhyw beth (hoffi/casáu/diddordeb)
- gallu gweld celf y tu allan i orielau (am ddim)

Rhesymu

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 4

Celfyddyd neu fandaliaeth?

A7. Tanlinellwch yr ymadrodd yn y paragraff isod sy'n golygu "mewn gwirionedd". [1]

Disgwylir tanlinellu'r 3 gair i gael marc.

Yn dilyn yr holl hanes diweddar am anrheg anghyfreithlon Banksy i dref Port Talbot dros gyfnod y Nadolig 2018, rydw i'n synnu bod y cyfryngau'n rhoi'r fath fri i rywbeth sydd – yn ei hanfod – yn anghyfreithlon. Trosedd o fandaliaeth ydy graffiti. Ystyriwch beth mae'r unigolyn yn ei wneud - marcio neu ddifetha golwg safle neu eiddo rhywun arall heb ganiatâd. A dyna a wnaeth Banksy – difrodi garej person cyffredin.

Dehongli ystyr geiriau

A8. Beth yw barn yr awdur ynghylch graffiti? Rhowch resymau dros eich ateb. [2]

- Ddim yn hoffi/yn erbyn
- Trosedd o fandaliaeth ydy graffiti/mae'n anghyfreithlon
- Mae'n beryglus (pobl yn peryglu eu bywydau)
- Cael gwared ohono'n gostus
- Camddefnydd o arian cyhoeddus i'w lanhau
- Effeithio ar unigolion a'r gymuned mewn ffordd negyddol

Neu unrhyw sylwadau perthnasol eraill.

0 marc
Dim ateb/ateb amherthnasol

1 marc
Trafod barn yr awdur yn fras

2 farc
Trafod barn yr awdur yn dda
Dehongli/rhesymu

© WJEC CBAC Cyf.

A9. Sut mae'r awdur wedi mynd ati i gyflwyno'r farn honno? [6]

✓ – techneg
t – tystiolaeth
d – dehongli

0 marc
Dim ateb/ateb amherthnasol

1 marc
Ateb byr iawn – ymgais i drafod arddull/technegau'r testun yn fras

2 farc
Ymdrech eithaf da i drafod arddull/technegau'r testun gan gynnwys ambell enghraifft/dyfyniad

3 marc
Ymdrech dda i drafod arddull/technegau a ddefnyddir yn y testun gan gynnwys ambell enghraifft/dyfyniad a dechrau dadansoddi

4 marc
Trafod arddull/technegau yn dda gan gynnwys enghreifftiau/dyfyniadau perthnasol yn gyson a dadansoddi'n dda a chyson

5 marc
Trafod arddull/technegau yn dda iawn gan gynnwys enghreifftiau/dyfyniadau perthnasol yn gyson a dadansoddi'n dda iawn

6 marc
Trafod arddull/technegau yn ddeallus gan gynnig dyfyniadau/cyfeiriadau yn gyson a dadansoddi'n aeddfed

Gellir cyfeirio at y canlynol:

Trosiad	anrheg anghyfreithlon
Gorchymyn	Ystyriwch
Geirfa Mynegi Barn	rydw i'n synnu
Ystyried Gwrth-ddadl	efallai bod y neges yn y llun yn un bwysig ynghylch llygredd aer Port Talbot …
Ffeithiau/Rhifau	£1 biliwn
Cwestiwn Rhethregol	Pa hawl sydd gan unigolyn i ddifrodi eiddo cyhoeddus?
Rhestru	cysgodfan bws, pont, ysgol neu wal tŷ bach
Idiom	rhwydd hynt iddyn nhw, rhoi'r fath fri
Ansoddair	peryglus, cyffredin, costus, sylweddol
Tystiolaeth	Yn ôl arolwg gan *y National Rai*l, tresmasu ar y cledrau sy'n achosi'r nifer mwyaf o farwolaethau ar y rheilffyrdd bob blwyddyn
Person 1af	Mae'n bryd i ni edrych ar y sefyllfa
Brawddegau Byrion	Ddylen ni ddim rhoi sylw i'w gwaith. Mae angen eu cosbi'n llym.

neu unrhyw dechnegau cywir eraill.
Gwerthuso/dadansoddi

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 5

Sut dylem ni ymateb i’r fandaliaeth ar gofeb Tryweryn?

A10. Beth yw bwriad Meirion MacIntyre Huws yn y darn hwn? [1]

Perswadio ✓
Gwerthuso
✓ mwy nag un 0 marc

A11. Edrychwch ar y gosodiadau isod sy’n dod o’r darn darllen. Nodwch a yw pob brawddeg yn cynnwys ffaith neu farn trwy roi ✓ yn y golofn briodol. [2]

	Ffaith	**Barn**
Nid bytheirio a rhegi a galw am dywallt gwaed yw'r ateb hir-dymor.		✓
Mae rhai wedi galw ar Amgueddfa Werin Sain Ffagan i ddiogelu’r wal.	✓	
Nid mewn amgueddfa y dylai rhywbeth sydd yn parhau i wneud ei waith fod.		✓
Mae rhywun wedi ymosod ar wal 'Cofiwch Dryweryn'.	✓	

Gwahaniaethu rhwng ffaith a barn
4 ateb cywir – 2 farc
2/3 ateb cywir – 1 marc
0/1 ateb cywir – 0 marc

A12.

Ond wedyn pam na ddylen ni fynd â'r cerrig gwreiddiol i'r Amgueddfa Werin lle cawn nhw eu gwarchod ddydd a nos hyd dragwyddoldeb?

Beth yw ystyr yr ymadrodd “hyd dragwyddoldeb”? [1]

Am byth/tan ddiwedd amser
Dehongli ystyr ymadrodd

Darn Darllen 6

Anfarwoli Greta Thunberg ar wal ym Mryste

A13. O ba wlad y daw Greta Thunberg yn wreiddiol? [1]

Sweden
Adalw gwybodaeth

© WJEC CBAC Cyf.

Darnau Darllen 5 a 6

Sut dylem ni ymateb i'r fandaliaeth ar gofeb Tryweryn?

Anfarwoli Greta Thunberg ar wal ym Mryste

A14. Mae problemau yn ein hwynebu yn y byd.
Cyfunwch a chrynhowch wybodaeth o'r ddau ddarn darllen i ddangos
- pa broblemau sy'n ein hwynebu ni
- sut gallwn ni ymateb yn gadarnhaol i'r problemau hyn. [6]

Darn Darllen 5	Darn Darllen 6
Problemau • Rhywrai wedi dinistrio wal "Cofiwch Dryweryn" am y trydydd tro eleni • Trosedd casineb yn erbyn y Cymry • Awgrym nad Cymry yw'r "nhw" **Ymateb** • Rhoi'r gorau i ymateb yn chwyrn bob tro mae'r wal yn cael ei thargedu • Rhoi'r gorau i fytheirio a rhegi a galw am dywallt gwaed • Syniad chwyldroadol – defnyddio'r Gymraeg a bydd hyn yn eu syrffedu "nhw" efo'r iaith a phrofi nad ydi hi am ddiflannu • Mynd â'r wal i Sain Ffagan i'w diogelu • Casglu criw at ei gilydd a chodi wal newydd sbon • Peintio'r wal eto ac eto ac eto - eu syrffedu nhw efo paent yn ogystal â geiriau • Gweithio gyda'n gilydd	**Problemau** • Mae'r blaned yn wynebu argyfwng newid hinsawdd • Hyd at filiwn o rywogaethau o blanhigion ac anifeiliaid mewn perygl o gael eu colli am byth – a hynny'n fuan - oherwydd bodau dynol • Pobl sydd yn wrth-amgylcheddwyr fel yr Arlywydd Donald Trump yn dilorni ymdrechion Greta Thunberg/ymgyrchwyr sy'n ceisio achub y blaned **Ymateb** • Creu murlun celf stryd enfawr (sy'n darlunio Greta Thunberg, yr ymgyrchydd hinsawdd 16 oed, yn boddi mewn dŵr rhewllyd) i dynnu sylw at y broblem • Bod yn barod i wneud safiad a phrotestio – e.e. peidio â mynd i wersi yn yr ysgol ar ddyddiau Gwener • Efelychu protestiadau pobl eraill e.e. gweithred Greta Thunberg yn arwain at don o streiciau gan ddisgyblion ysgol ar draws y byd • Denu sylw positif gan enwogion er mwyn cael cyhoeddusrwydd i'r achos • Defnyddio'r murlun i sbarduno trafodaeth am y newid yn yr hinsawdd a'i effaith ar ein cymdeithas • Ysbrydoli rhai i ddysgu mwy am y mater • Codi ymwybyddiaeth gynyddol, a phryder cynyddol, am yr amgylchedd

© WJEC CBAC Cyf.

Gellir cyfeirio at bwyntiau eraill perthnasol.
p – problemau
s – sut gallwn ni ymateb
d – dehongli

0 marc
Os na cheir ymdrech i ateb y cwestiwn

1 marc
Peth ymdrech i gyfuno gwybodaeth o’r ddau destun drwy restru’r anawsterau a’r ymatebion yn fras (1-4 anhawster/ymateb)

2 farc
Peth ymdrech i gyfuno gwybodaeth o’r ddau destun drwy restru’r anawsterau a’r ymatebion (5+ anhawster/ymateb)

3 marc
Ymdrech eithaf da i gyfuno gwybodaeth o’r ddau destun wrth restru’r anawsterau a’r ymatebion a dechrau dehongli’r wybodaeth

4 marc
Cyfuno gwybodaeth o’r ddau destun yn dda a dehongli’r wybodaeth yn gyson

5 marc
Cyfuno gwybodaeth o’r ddau destun yn dda iawn a dehongli’r wybodaeth yn bwrpasol

6 marc
Cyfuno gwybodaeth o’r ddau destun yn aeddfed gan ddehongli’r wybodaeth yn aeddfed a threfnus

Cyfuno/crynhoi/dehongli

Cwestiwn B1 (20 marc)

	CYFATHREBU A THREFN (YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)	***YSGRIFENNU'N GYWIR (IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)***
Band 5	**9-10 marc** • Ysgrifennu aeddfed a threiddgar • Ysgrifennu effeithiol sy'n cynnal diddordeb y darllenydd trwy gydol y darn • Addasu'r cywair priodol yn hyderus i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau yn argyhoeddiadol gyda manylder, gwreiddioldeb a dychymyg • Adeiladwaith sicr a chydlynol; strwythur soffistigedig i'r ysgrifennu	**9-10 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa heriol ac addas yn hyderus i greu effaith neu i gyfleu ystyr benodol gywir • Gafael sicr iawn ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau addas ac effeithiol • Defnydd eang o gystrawennau cywir • Defnydd hyderus a chywir o ystod o atalnodi • Sillafu yn gywir bron yn ddieithriad • Gafael sicr iawn ar dreigladau • Gafael sicr iawn ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
Band 4	**7-8 marc** • Ysgrifennu sy'n dangos yn glir y gallu i ddewis a dethol syniadau perthnasol a phriodol • Ysgrifennu sy'n dangos dealltwriaeth sicr sut i ddal diddordeb y darllenydd • Addasu'r cywair yn briodol a chyson i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau gyda manylder sy'n argyhoeddi a cheir peth gwreiddioldeb a dychymyg • Ysgrifennu wedi ei strwythuro'n bwrpasol a'i drefnu'n eglur i roi dilyniant rhwydd a llyfn	**7-8 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa yn gywir • Gafael sicr ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau i greu effeithiau arbennig • Defnyddio ystod dda o gystrawennau'n gywir • Defnydd cywir o ystod o atalnodi • Sillafu sicr • Gafael sicr ar dreigladau • Gafael sicr ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid

© WJEC CBAC Cyf.

	CYFATHREBU A THREFN (YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)	***YSGRIFENNU'N GYWIR (IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)***
Band 3	**5-6 marc** • Ysgrifennu cydlynol a diddorol ar y cyfan • Ymwybyddiaeth glir sut i ddal diddordeb y darllenydd • Cywair yn briodol ac yn addas ar y cyfan i'r pwrpas/cynulleidfa • Syniadau sy'n dangos datblygiad a cheir rhai cyffyrddiadau diddorol yn yr ysgrifennu • Gwaith trefnus sy'n rhoi dilyniant a strwythur	**5-6 marc** • Defnyddio ystod dda o eirfa yn eithaf cywir • Gafael gyson ar ramadeg ar y cyfan • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau • Defnyddio ystod o gystrawennau'n gywir ar y cyfan • Defnydd cywir ar y cyfan o ystod o atalnodi • Sillafu mwyafrif y geiriau'n gywir • Mwyafrif y treigladau yn gywir • Mwyafrif y berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn gywir
Band 2	**3-4 marc** • Peth ysgrifennu cydlynol • Peth ymwybyddiaeth o sut i greu effaith i ddal diddordeb y darllenydd • Ymdrech glir i addasu cywair i bwrpas/darllenydd • Datblygu rhai syniadau gydag ambell gyffyrddiad diddorol • Peth trefn ar y gwaith a pheth dilyniant i syniadau	**3-4 marc** • Defnyddio peth ystod o eirfa • Gafael anghyson ar ramadeg • Amrywio brawddegau rywfaint • Peth gafael ar gystrawen • Peth gafael ar ystod o atalnodi • Sillafu yn eithaf cywir • Treigladau yn eithaf cywir • Berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn eithaf cywir
Band 1	**1-2 marc** • Ysgrifennu cydlynol elfennol • Ymwybyddiaeth gyfyngedig o'r darllenydd • Peth ymdrech i addasu cywair i bwrpas/cynulleidfa • Peth cynnwys perthnasol er yn anghyson • Trefn elfennol a dilyniant syml i syniadau	**1-2 marc** • Ystod gyfyngedig o eirfa • Gafael gyfyngedig ar ramadeg • Defnyddio ystod gyfyngedig o frawddegau • Gafael gyfyngedig ar gystrawen • Peth ymdrech i atalnodi • Sillafu rhai geiriau yn gywir • Gafael gyfyngedig ar dreigladau • Gafael gyfyngedig ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
	Dim sy'n haeddu ei wobrwyo	

© WJEC CBAC Cyf.